

Ajuntament
de Barcelona

MARXA EXPLORATÒRIA DE DIAGNOSI

Eix verd del carrer Maresme i entorns

Informe de l'activitat i de les conclusions

Juliol 2022

Direcció:

Gerència Ecologia Urbana

Coordinació del procés i de l'activitat:

Direcció de Comunicació i Participació Ecologia Urbana

Dinamització de les activitats participatives i Elaboració del document:

Voltes Cooperativa d'Arquitectura SCCL, Globus Vermell i Equal Saree

ÍNDEX

1. Introducció	7
2. Descripció de l'activitat	8
2. Participants	9
3. Els recorreguts	10
4. Resultats	11

Resum

Descripció i participació

- **Marxa exploratòria: Recorregut a peu sobre** l'eix, per a reflexionar sobre les experiències i necessitats a l'espai públic, identificar i analitzar els **aspectes que faciliten o dificulten la vida quotidiana**, des de la perspectiva de gènere i interseccional. **Fase de diagnosi** del procés participatiu.
- **1 marxa exploratòria:** 30 juny 2022, 18:30 - 20.30.
- **25 persones participants:** 19 veïns i veïnes, 3 representants Districte i Ajuntament i 3 equip dinamització.

Temes i continguts destacats

L'eix verd C/ Maresme s'imagina com un carrer de prioritat per als vianants, sense aparcaments en superfície, però amb aparcaments en soterrani. Un carrer agradable i tranquil, verd i net, accessible perquè tothom pugui passejar, amb comerç de proximitat a les plantes baixes, amb espais d'estada i convivència que generin relacions veïnals i vida de barri, amb punts d'informació que donin suport a les persones nouvingudes.

- **Usos.** El barri manca de: (1) espais d'estada i esbarjo per a la gent gran i els joves, (2) espais de joc pels infants, (3) espais per a fer esport i altres activitats físiques i (4) espais per a l'esbarjo dels gossos. Es demana: (1) aprofitar els solars buits situats al llarg del C/ Maresme per a acollir usos públics, (2) posar en marxa un Pla d'Usos per a revitalitzar l'eix amb usos públics i comerços a les plantes baixes.
  - **C/ Maresme, entre C/ Pere IV i C/ Marroc.** Tram poc vital que s'utilitza de manera puntual. La vorera costat Llobregat és poc utilitzada perquè: (1) compta amb murs opacs i sense ús a les plantes baixes, (2) és travessada per carrers poc urbanitzats i (3) manca de manteniment.
  - **C/ Cristóbal de Moura, entre Rbla. Prim i C/ Maresme.** Al tram central es proposa crear un espai d'estada confortable, ombrejat i intergeneracional. La cantonada amb C/ Veïns (costat mar-Llobregat) s'utilitza, tant de dia com de nit, per a jugar a cartes, petanca, etc. Es proposa: (1) unificar aquest espai amb la vorera de l'Institut i ubicar espais d'estada en relació amb l'Institut, (2) diversificar els usos i el mobiliari, (3) incorporar aparells per a fer gimnàstica i una pista de petanca i (4) incorporar una font d'aigua.
  - **C/ Marroc, entre Rbla. Prim i C/ Maresme.** Tram molt utilitzat, però es prefereix caminar per la calçada, perquè: (1) l'amplada de les voreres és insuficient, (2) la rampa és estreta i té un pendent elevat i (3) els obstacles de la vorera redueixen l'espai lliure de pas.
  - **Pl. Maresme.** Es poc utilitzada perquè: (1) és poc confortable, (2) manca d'elements urbans per a diferents franges d'edat, (3) l'actual zona de jocs infantils és poc agradable i (4) manca de manteniment. Es proposa (1) unificar els espais situats a tots dos costats del C/ Maresme i (2) crear nous usos intergeneracional.
  - **Encreuaments.** Els carrers Maresme / Pere IV i Maresme / Vençuela, són espais amplis, però donen prioritat a la mobilitat dels vehicles. L'espai dedicat als vianants és insuficient, a causa de: (1) l'amplada de les voreres és insuficient i (2) l'existència d'obstacles a les voreres, com bústies i altres elements vinculats als comerços.

- **Àmbit d'intervenció.** Es demana: (1) reflexionar sobre tots els espais del barri per a actuar de manera integral, (2) incorporar l'edifici situat al C/ Maresme 155 per a acollir usos públics, (3) incorporar el solar utilitzat com a hort urbà per a acollir usos públics, (4) incorporar l'encreuament dels carrers Maresme i Pere IV i (5) millorar el C/ Veïns i l'entorn del CAP Besòs de manera conjunta.
- **Convivència a l'espai públic.** L'ús inadequat que es fa del mobiliari és una preocupació. Tot i així, comptar amb mobiliari urbà i garantir una gestió adequada de l'espai públic (coeducació i mediació comunitària) són necessaris per a una bona convivència. Es destaca la cantonada del C/ Cristóbal de Moura amb C/ Veïns, com un espai on es generen activitats incíviques.
- **Convivència de mobilitats.** Espais percebuts com a insegurs per a les persones vianants, sobretot per la gent gran: (1) l'encreuament dels carrers Maresme i Pere IV, (2) l'encreuament dels carrers Maresme i Marroc. Aquest últim: (1) manca de passos de vianants i (2) els vehicles aparcats suposen un obstacle visual, per això es proposa ubicar passos de vianants i semàfors.
- **Accessibilitat.** El C/ Maresme és poc accessible i confortable per a caminar: (1) l'amplada de les voreres és estreta, (2) els escocells de l'arbrat i els aparcaments de bicicletes redueixen l'espai lliure de pas, (3) la superfície de les voreres és irregular.
- **Manteniment i neteja.** El C/ Maresme manca de manteniment i neteja. Es destaca: (1) l'encreuament del C/ Maresme amb C/ Bolívia, espai utilitzat per a deixar escombraries de manera il·legal, (2) les reixes del sistema de recollida d'aigües pluvials al C/ Cristóbal de Moura, entre C/ Maresme i Rbla. Prim, (3) l'espai d'estada entre els carrers Rbla. Prim i Veïns i (4) l'entorn dels contenidors d'escombraries.
- **Connectivitat.** La connexió a peu amb el Poblenou i el centre de Barcelona és insuficient i es considera una prioritat a resoldre. Es destaca la importància del C/ Cristóbal de Moura per a connectar amb El Poblenou, per això es proposa que sigui un eix cívic.
La Rbla. Prim per a algunes persones és un eix vertebrador i per a altres, és una "barrera urbana" entre els barris del Besòs i el Maresme. Es proposa reformar-la, enderrocar els seus murs per a ampliar l'espai i potenciar la convivència del veïnat. També, es considera que els temps semafòrics per a creuar-la són insuficients.
Hi ha una mancança de parades de bicings, carrils bici i aparcaments per a bicicletes.
- **Identitat i memòria.** Ca l'Illa i les "casetes" tenen un valor simbòlic i arquitectònic, es proposa: (1) mantenir-les i posar-les en valor i (2) aprofitar Ca l'Illa per a usos culturals i veïnals i (3) millorar el seu manteniment i conservació. Les dues fonts d'aigua tenen un valor sentimental i històric, es proposa mantenir-les i adaptar-les abeuradors per l'ús dels animals.
- **Participació.** Fomentar espais de participació més diversos i inclusius, incloure als joves, als col·lectius amb orígens diversos i als col·lectius veïnals actius com "Polígon 22".
- **Equipaments.** És una reivindicació històrica, la proposta de crear un equipament públic, al solar situat entre C/ Auger i C/ Jubany. Alguns usos proposats són: Escola Bressol, Biblioteca, Casal de Gent Gran, Casal de Joves o Escola d'Adults.
- **Espais d'estada i trobada.** Es destaca: (1) el tram del C/ Cristóbal de Moura, entre el C/ Maresme i Rbla. Prim, (2) l'espai situat a la cantonada del C/ Pallars amb C/ Veïns i (3) la Pl. Maresme, com a espais de convivència veïnal força utilitzats. Es valora el mobiliari, la vegetació i l'ús de paviments permeables. En canvi, el C/ Marroc, entre Rbla. Prim i C/ Maresme es considera un espai poc confortable.
Es fan algunes propostes per a millorar alguns espais: (1) situar elements per a seure al llarg dels recorreguts més utilitzats de l'àmbit, (2) crear un espai de trobada i

estada al C/ Pallars amb C/ Marroc, (3) crear un espai de trobada i estada al voltant del Centre Cívic Besòs i (4) unificar les dues zones de la Pl. Maresme, traient els cotxes aparcats a tots dos costats d'aquest tram i generant noves zones d'estada.

- **Zones d'aparcament.** Es proposa: (1) "esponjar" la zona d'aparcament situada entre el C/ Cristóbal de Moura i el C/ Marroc, costat Besòs, perquè representa un obstacle per als vianants i (2) treure els aparcaments existents a tots dos costats del C/ Maresme, entre C/ Pujades i C/ Lull. En aquest sentit, es proposa reubicar-los a sota de l'espai públic, creant aparcaments en soterrani, gratuïts o a preu reduït, i garantir una reserva d'aparcaments pel veïnat. També, es demana preveure endolls i punts de càrrega pels vehicles elèctrics.
- **Elements urbans i necessitats bàsiques.** El C/ Maresme i entorns manca de mobiliari urbà per a asseure's, fonts d'aigua i vegetació, per això es proposa: (1) augmentar els bancs i altres tipus d'elements per a asseure's, (2) adaptar les fonts d'aigua a l'ús dels animals, (3) augmentar la presència del verd urbà al llarg de l'eix Maresme, sobretot a l'espai d'estada entre els carrers Rbla. Prim i Veïns i als espais entreblocs situats entre el C/ Pujades i el C/ Pallars i (4) utilitzar paviments permeables als espais entreblocs.
- **Percepció d'inseguretat.** Alguns espais percebuts com a insegurs, sobretot per les dones, quan es fa fosc, són:
  - (1) C/ Maresme, entre els carrers Pere IV i Cristóbal de Moura, costat Llobregat, a causa d'agressions a l'espai públic, la poca vitalitat a l'espai públic, la il·luminació insuficient, les façanes opaques, els solars sense ús, els cotxes aparcats que obstrueixen la visibilitat i l'alta velocitat dels vehicles. Es proposa millorar la il·luminació i instal·lar miralls en punts concrets.
  - (2) C/ Marroc, entre Rbla. Prim i C/ Maresme, a causa de la poca presència de persones al carrer, les façanes opaques i la il·luminació insuficient
  - (3) Rbla. Prim, a causa dels murs (barreres) que impedeixen fugir en situacions de perill, els escocells soterrats que impedeixen la visibilitat, la il·luminació insuficient i els usos incívics.
  - (4) Pl. Maresme, a causa dels murs en planta baixa, opacs i sense usos. Es proposa crear un mural artístic sobre aquest mur.

1. Introducció

L'Ajuntament de Barcelona a través del programa Superilla Barcelona vol construir un model de ciutat que disposi d'un espai públic més saludable, més segur, amb més verd, que afavoreix les relacions socials i l'economia de proximitat. L'estratègia Superilla Barcelona es converteix en el model de transformació dels carrers de tota la ciutat que permet definir un nou espai públic reorganitzant la mobilitat per generar nous eixos verds i noves places a les cruïlles.

El districte de Sant Martí està experimentant una gran transformació, arran de les actuacions emmarcades en el procés de desenvolupament del 22@. L'objectiu en aquest sector és que la nova economia es barregi amb un urbanisme més amable, amb més espais d'estada per al veïnat i més verd. Les intervencions que ja s'han treballat són: Eix Almogàvers, Eix Zamora, Eix Cristóbal de Moura, Eix Puigcerdà i Eix Bolívia.

En aquest context, l'Ajuntament de Barcelona, des de l'Àrea d'Ecologia Urbana, i el Districte de Sant Martí promouen un procés de participació ciutadana per l'elaboració dels criteris d'urbanització del nou eix verd de carrer Maresme i entorns. Dins de la fase de diagnosi d'aquest procés, s'ha posat en marxa una marxa exploratòria, la qual ha estat convocada a través de l'apartat web **decidim.barcelona**, la cartelleria distribuïda per l'eix i les entitats que formen part de la Comissió de Seguiment.

L'àmbit de reflexió del nou eix verd de carrer Maresme i entorns, abasta una superfície de 41,560 m² i comprés els següents trams de carrers: **C/ Maresme entre -C/ Pere IV i C/ Llull-, C/ Bolívia, C/ Marroc, C/ Cristóbal de Moura, C/ Veneçuela, C/ Pallars i C/ Pujades, entre Rbla. Prim i C/ Maresme.**

Figura 1. Àmbit de reflexió.

2. Descripció de l'activitat

L'objectiu de l'activitat, desenvolupada el dia 30 de juny de 2022, ha estat reflexionar amb els veïns i veïnes participants sobre les seves experiències i necessitat quotidianes a l'espai públic de l'eix carrer Maresme i entorns, així com identificar i analitzar sobre els aspectes urbans que faciliten i dificulten la seva autonomia, des de la perspectiva de gènere i interseccional. Tot i que l'activitat s'ha emmarcat dins de la fase de diagnòstic, s'han recollit les propostes de millora compartides per les persones participants.

Un cop van arribar les persones participants a l'encreuament del C/ Maresme i C/ Pere IV (costat muntanya-Besòs), Jèssica Pujol (tècnica del Departament de Participació de l'Àrea Ecologia Urbana), va donar la benvinguda, va presentar el marc participatiu de la sessió (procés participatiu Eix verd del carrer Maresme i entorns) i va explicar els objectius de la sessió. Seguidament, es van formar 2 grups de treball, dins dels quals, cada persona dinamitzadora va fer una introducció sobre la metodologia de la marxa exploratòria, l'aplicació de la perspectiva de gènere en la planificació i el disseny urbà, va explicar el desenvolupament de la dinàmica i va donar inici al recorregut.

Pel que fa als continguts a treballar durant el recorregut, es parteix de les estratègies de transformació de l'espai públic del programa Superilla Barcelona:

- Nova infraestructura ambiental
- Proximitat i dret a l'espai públic
- Nova materialitat
- Permanències
- Accessibilitat

I es complementen a partir dels temes i subtemes propis de l'urbanisme amb perspectiva de gènere i interseccional:

- AUTONOMIA: Percepció d'(in)seguretat, Accessibilitat, Elements urbans i necessitats bàsiques.
- MOBILITAT: Mobilitat a peu, Bicicleta, Xarxa de transport públic, Convivència de mobilitats, Connectivitat.
- REPRESENTATIVITAT: Identitat i memòria, Participació, Caràcter de l'espai.
- VITALITAT: Usos quotidians i de cura, Joc a l'aire lliure, Esport i activitats físiques, Confort, Convivència a l'espai públic.

2. Participants

Van participar **20 veïnes i veïns**, entre les quals hi havia 03 representants polítics del districte i de l'Ajuntament de Barcelona. També va assistir 01 persona tècnica del Departament de Participació de l'Àrea Ecologia Urbana (Jèssica Pujol) i 02 persones de l'empresa dinamitzadora Equal Saree (Trilce Fortuna i Maite Gabilondo).

Veïnat i entitats:

1. Eduard M. (Veí)
2. Alex C. (Veí)
3. Ramon T. (AVV Maresme)
4. Gregorio P. (AVV Maresme)
5. Asunción G. (AVV Maresme)
6. David J. (AVV Maresme)
7. Cristina C. (AVV Maresme)
8. Laura O. (AVV Maresme)
9. Rosa P. (AVV Maresme)
10. Pascual H. (AVV Maresme)
11. Jordi B. (Veí)
12. Jesús E. (Petanca)
13. Eloy M. (Petanca)
14. Gregoria M. (Veïna)
15. Rosa P. (Veïna)
16. Jose Manuel L. (AVV Maresme)
17. Lúdia A. (Veïna)

Representants Districte i Ajuntament:

18. Juanma Prieto (Ajuntament de Barcelona + Associació Roc Boronat)
19. José Luis Delgado (ERC)
20. Representant Barcelona en Comú

Equip de dinamització:

21. Jèssica Pujol, Gerència d'Ecologia Urbana
22. Trilce Fortuna, Equip de dinamització
23. Raquel Marcos, Equip de dinamització

Figura 2. Veïns i veïnes participant de la marxa exploratòria.

3. Els recorreguts

S'han proposat 2 recorreguts amb 4 parades, a espais estratègics de l'àmbit, per a reflexionar sobre les principals estratègies urbanes del projecte:

Recorregut verd:

- 1a Parada:** C/ Maresme entre C/ Bolívia i C/ Marroc
- 2a Parada:** C/ Maresme entre C/ Marroc i C/ Veneçuela
- 3a Parada:** C/ Cristóbal de Moura entre Rbla. Prim i C/ Maresme
- 4a Parada:** C/ Maresme, Pl. Maresme

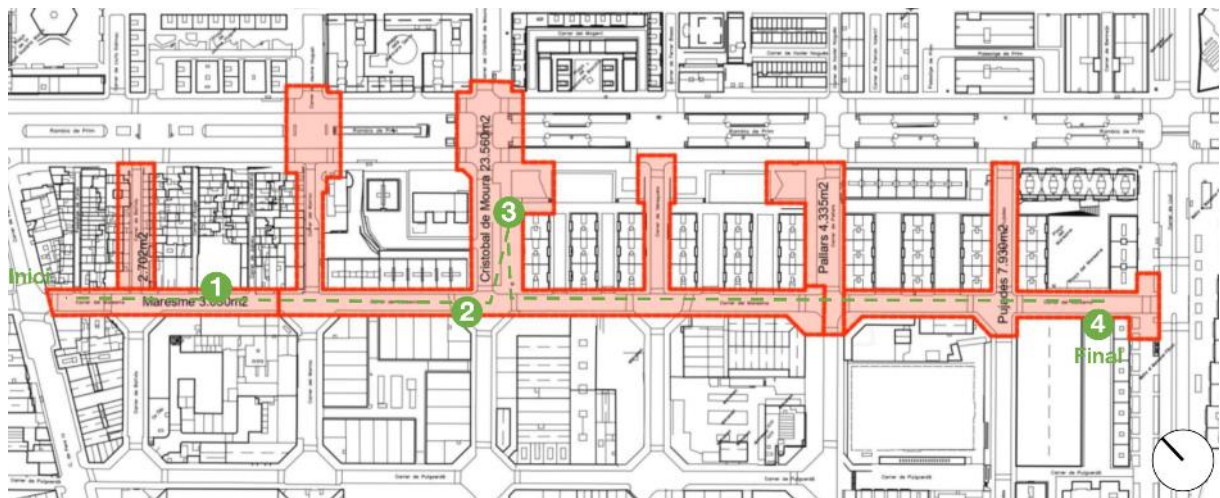

Figura 3. Plànol del recorregut verd.

Recorregut blau:

- 1a Parada:** C/ Maresme / C/ Pere IV, costat muntanya-Besòs
- 2a Parada:** C/ Marroc, entre Rbla. Prim i C/ Maresme
- 3a Parada:** C/ Cristóbal de Moura, entre Rbla. Prim i C/ Maresme
- 4a Parada:** C/ Maresme, encreuament amb C/ Veneçuela
- 5a Parada:** C/ Maresme, entre C/ Pallars i C/ Pujades
- 6a Parada:** C/ Maresme, Pl. Maresme

Figura 4. Plànol del recorregut blau.

4. Resultats

A continuació s'exposen els resultats de la marxa exploratòria, organitzats segons els espais específics sobre els que s'ha parlat, i classificats segons els temes abordats a cada parada:

4.1 Recorregut verd

1º Parada: C/ Maresme, entre C/ Bolívia i C/ Marroc

Temes tractats: Usos, percepció d'inseguretat, accessibilitat, manteniment i neteja, connectivitat, identitat i memòria, participació, altres: equipaments.

Figura 5. Primera parada al C/ Maresme, entre C/ Bolívia i C/ Marroc.

Quant als **usos**, s'assenyala que **el C/ Maresme, entre C/ Pere IV i C/ Marroc, s'utilitza de manera puntual i funcional** per a anar a comerços específics -com la ferreteria Maresme o al sabater- o a casa. Es considera un **tram de carrer poc vital**, per la manca d'usos a l'espai públic. **La vorera costat Besòs és la més utilitzada** perquè compta amb usos comercials i residencials a les plantes baixes. En canvi, la vorera costat Llobregat és poc utilitzada perquè: (1) compta amb murs opacs i sense ús a les plantes baixes, (2) és travessada per carrers poc urbanitzats i (3) manca de manteniment.

Quant a la **percepció d'inseguretat**, es considera un tram de carrer percebut com a **insegur i conflictiu**. Algunes persones participants van compartir haver viscut

situacions d'agressió a l'espai públic durant el dia i d'ocupació il·legal d'habitatge.

Quant a l'**accessibilitat**, es considera que el C/ Maresme és un carrer **poc accessible i confortable per a caminar** perquè (1) l'amplada de les voreres és estreta, (2) els escocells de l'arbrat i els aparcaments de bicicletes redueixen l'espai lliure de pas, (3) la superfície de les voreres és irregular a causa de la manca de manteniment. Es prefereix utilitzar el C/ Puigcerdà, perquè compta amb voreres més amples.

Quant al **manteniment i neteja**, es considera que el C/ Maresme compta amb un **manteniment i neteja deficient**. Es puntualitza que l'encreuament del C/ Maresme amb C/ Bolívia, a prop als contenidors, és un espai utilitzat per a deixar escombraries de manera il·legal.

Quant a la **connectivitat**, es considera que **la connexió a peu amb el Poblenou és insuficient**. S'assenyala que entre el C/ Pere IV i C/ Llull no hi ha cap eix que connecti el barri del Besòs i el Maresme amb el Poblenou, de manera confortable i eficient.

Quant a la **identitat i memòria**, es considera que **Ca l'Illa i els habitatges de l'entorn (casetes) són elements patrimonials del barri**, pel seu valor simbòlic i arquitectònic. Es proposa **mantenir i dignificar Ca l'Illa**, així com les casetes de l'entorn.

Quant a la **participació**, es considera important que l'Administració fomenti **espais de participació més diversos i inclusius**, que involucrin activament a la diversitat de persones que viuen al barri, a través d'**eines de convocatòria més adequades**. Es destaca l'organització dels col·lectius de dones d'origen marroquí i pakistanès.

Tot i que no forma part de l'àmbit temàtic de reflexió, respecte als **equipaments**, es comparteix la demanda veïnal de **crear un equipament públic, al solar situat entre C/ Auger i C/ Jubany, que sigui un focus d'activitat veïnal**: Escola Bressol, Biblioteca, Casal de Gent Gran, Casal de Joves o Escola d'Adults. Es puntualitza que és una reivindicació històrica promoguda des de l'AVV Maresme, des de fa 40 anys.

2º Parada: C/ Maresme, entre C/ Marroc i C/ Veneçuela

Temes tractats: Espais d'estada i trobada, convivència a l'espai públic, identitat i memòria, zones d'aparcament, participació, manteniment i neteja, connectivitat.

Figura 6. Segona parada al C/ Maresme, entre C/ Marroc i C/ Veneçuela.

Quant als **espais d'estada i trobada**, s'assenyala que **el mobiliari urbà situat al C/ Cristóbal de Moura, és força utilitzat per a estar i descansar, especialment pel veïnat i els joves**. Es consensua la necessitat de **situar elements per a seure al llarg dels recorreguts més utilitzats**, per a donar suport a les activitats quotidianes i generar espais de trobada i convivència comunitària. Es destaca que el mobiliari ha de ser confortable i adequat a les necessitats de la gent gran, accessible i inclusiu, durable i de fàcil manteniment. **Es proposa crear un espai de trobada i estada al C/ Pallars amb C/ Marroc**, que doni suport a les usuàries del CAP Besòs.

Quant a la **convivència a l'espai públic**, es comenta com a una preocupació l'ús inadequat que es fa del mobiliari. Es consensua la necessitat de comptar, per un costat, amb elements urbans que donin suport a les necessitats bàsiques (bancs, fonts d'aigua, entre altres) i, per altre costat, de garantir una gestió adequada de l'espai públic (**presència de la Guàrdia Urbana i servei de mediació veïnal**), **per tal que no hi hagi usos incívics a l'espai públic, com per exemple "botellons"**. Es considera important posar en marxa actuacions que abordin els principals problemes i reptes socials del barri, que vagin més enllà de les millores urbanístiques.

Quant a la **identitat i memòria**, es destaca el valor sentimental i històric de les **dues fonts d'aigua** situades al C/ Cristóbal de Moura, entre el C/ Pallars i el C/ Pujades, per la qual cosa es proposa **mantenir-les i adaptar-les abeuradors per l'ús dels animals**. Es comparteix que aquestes fonts proveïen d'aigua a tot el veïnat quan no es comptava amb un servei de subministrament d'aigua potable.

Quant a les **zones d'aparcament** del C/ Maresme, es considera que **la zona d'aparcament situada a la vorera costat Besòs** -entre el C/ Cristóbal de Moura i el C/ Marroc- **representa un obstacle per als vianants que utilitzen els comerços i els portals dels edificis d'habitatge**. En aquest sentit, **es proposa "esponjar-la"** per a ampliar l'espai lliure de pas dels vianants.

Quant a la **participació**, es demana **tenir en compte les necessitats dels joves als projectes de transformació de l'espai públic**.

Quant al **manteniment i neteja**, s'assenyala que les reixes del sistema de recollida d'aigües pluvials, situades al llarg del carrer i a prop als bancs, impedeixin que aquests siguin utilitzats quan plou perquè l'aigua s'envasa.

Quant a la **connectivitat**, es destaca la importància del **C/ Cristóbal de Moura per a connectar els barris del Besòs i el Maresme amb El Poblenou**, per això es proposa que el C/ Cristóbal de Moura sigui un **eix cívic**, com la Rbla. Prim o la Rbla. de Catalunya.

3º Parada: C/ Cristóbal de Moura, entre Rbla. Prim i C/ Maresme

Temes tractats: Usos, convivència a l'espai públic, espais d'estada i trobada, elements urbans i necessitats bàsiques, connectivitat i impacte econòmic i social.

Figura 7. Tercera parada al C/ Cristóbal de Moura, entre Rbla. Prim i C/ Maresme.

Quant als **usos**, les persones participants assenyalen que no utilitzen **l'espai situat a la cantonada del C/ Cristóbal de Moura amb C/ Veïns** (costat mar-Llobregat), però que **és força utilitzat per altres grups de persones** (majoritàriament joves i adults de gènere masculí), tant de dia com de nit, per a jugar a cartes, petanca, així com per organitzar sopars i aniversaris. Es proposa **millorar l'espai** -fet que és una demanda històrica des dels anys 50-, **creant una zona esportiva i d'activitat física amb aparells per a fer gimnàstica i una pista de petanca**. A més, es demana **augmentar i diversificar el mobiliari** per a acollir a diferents perfils d'usuàries.

Quant a la **convivència a l'espai públic**, algunes persones participants consideren que **les celebracions durant la nit són un problema, perquè generen activitats incíviques** que dificulten el descans del veïnat.

Quant als **espais d'estada i trobada**, s'assenyala que **els espais propers als blocs d'habitatges són espais de convivència veïnal**, com per exemple l'espai situat a la cantonada del C/ Pallars amb C/ Veïns (costat muntanya-Besòs). Un aspecte valorat positivament d'aquests espais és la presència de vegetació i l'ús de paviments permeables, tot i així es demana millorar el manteniment i la neteja.

Quant als **elements urbans i necessitats bàsiques**, es considera important **adaptar les fonts d'aigua a l'ús dels animals**, incorporant un dispositiu que reculli l'aigua i la filtri perquè puguin ser utilitzades també pels animals.

Quant a la **connectivitat**, s'assenyala que **la Rbla. Prim és un eix vertebrador que uneix els barris del Besòs i el Maresme**. És un espai força utilitzat pel veïnat, on s'organitzen activitats i actes públics. Es comenta que el tram entre el C/ Cristóbal de Moura i el C/ Llull és el més utilitzat perquè compta amb zones verdes als costats. Puntualment, s'indica que **els temps semafòrics per a creuar la Rbla. Prim són insuficients, sobretot per a la gent gran i les persones amb mobilitat reduïda**.

Tot i que no forma part de l'àmbit temàtic de reflexió, respecte a l'**impacte econòmic i social** que generarà l'estació de l'AVE, es comparteix com a una preocupació la possible pressió i especulació immobiliària. En aquest context, es considera important **mantenir les pistes esportives com un espai públic pel barri**.

4º Parada: C/ Maresme, Pl. Maresme

Temes tractats: Usos, espais d'estada i trobada, caràcter de l'espai, participació, convivència a l'espai públic, zones d'aparcament.

Figura 8. Quarta parada al C/ Maresme, Pl. Maresme.

Quant als **usos**, s'assenyala la **manca d'espais adequats pels infants i els joves del barri**. Els actuals espais de jocs infantils compten amb paviments poc adequats i elements de joc poc diversos, per la qual cosa són utilitzats de manera esporàdica. Es proposa **crear espais de jocs infantils, propers als edificis d'habitatge, amb paviments de diferents tipus (tous, durs, naturals) i elements de jocs, segurs i atractius pels infants**. Es destaca la zona de jocs infantils de la Pl. Valentí Almirall com

un exemple a tenir en compte. També, s'assenyala que els aparells de gimnàstica són força utilitzats per la gent gran del barri. Es demana **incorporar més elements esportius i d'activitat física per a la gent gran.**

Quant als **espais d'estada i trobada**, es comenta que **la Pl. Maresme és força utilitzada pels infants i persones adultes acompanyants.** Per a potenciar la plaça com un espai de relació i trobada comunitària, es proposa **unificar les dues zones de la Pl. Maresme** (situades a tots dos costats del C/. Maresme), **treure els cotxes aparcats a tots dos costats d'aquest tram, i generar noves zones d'estada.**

Quant al **caràcter de l'espai**, es valora negativament el tipus de paviment de la **Pl. Maresme i el caràcter que li dona.** Es recorda que abans era un parc amb elements de joc que va ser transformat en una "plaça dura".

Quant a la **participació**, es demana que els joves siguin incorporats al procés **participatiu**, perquè puguin exposar les seves necessitats.

Quant a la **convivència a l'espai públic**, es considera important posar en marxa altres estratègies per a garantir la convivència a l'espai públic, diferents de la presència policial. Es destaca la importància de la **coeducació i la mediació comunitària.**

Quant a les **zones d'aparcament**, situades entre el C/ Pujades i el C/ Pallars, es comenta que, tot i que no forma part de l'àmbit, **manquen d'espais amb ombres**, per la qual cosa **es proposa incorporar arbrat.**

Finalment, les persones participants van compartir algunes reflexions sobre com s'imaginarien el **futur del nou eix verd C/ Maresme i entorns:**

Es desitja que l'eix verd C/ Maresme sigui: **un carrer amb comerç de proximitat i vida de barri, amb espais de convivència i relació veïnal, amb punts d'informació que donin suport a les persones nouvingudes.** Es destaca la vitalitat d'alguns carrers del Poblenou, com un exemple a tenir en compte.

4.1 Recorregut blau

1º Parada: C/ Maresme amb C/ Pere IV, costat muntanya-Besòs

Temes tractats: Convivència de mobilitats, usos, identitat i memòria.

Figura 9. Primera parada al C/ Maresme amb C/ Pere IV, costat muntanya-Besòs.

Aquesta parada no estava prevista al recorregut inicial, però es va realitzar a sol·licitud d'una persona participant, amb l'objectiu de poder parlar d'alguns aspectes vinculats a la convivència de mobilitats i percepció d'inseguretat.

Quant a la **convivència de mobilitats**, l'encreuament dels carrers **Maresme i Pere IV** és un **espai percebut com a insegur per a les persones vianants**, per la qual cosa es considera important **incloure aquest àmbit al projecte**. Puntualment, es proposa que aquest tram del C/ Maresme tingui un sentit de circulació de vehicles.

Quant als **usos**, l'encreuament dels carrers **Maresme i Pere IV** es considera un **espai ample però desaprofitat, que dona prioritat a la mobilitat dels vehicles**.

Tot i que no forma part de l'àmbit d'actuació, respecte a l'**hort urbà autogestionat**, es **proposa que aquest solar sigui part de l'àmbit d'actuació del futur eix verd i esdevingui en un espai públic d'ús veïnal**. Es comparteix que a aquest solar estava previst fer una Escola Bressol, equipament considerat com a molt necessari per al barri.

Quant a la **identitat i memòria**, es considera que **Ca l'Illa i el seu entorn són elements patrimonials de gran valor per al barri**, però que manquen de

manteniment. Es considera que podrien ser millor aprofitats, per la qual cosa es comparteixen algunes propostes: **(1) posar en valor les preexistències, (2) aprofitar-la per a usos culturals i veïnals, (3) revitalitzar l'entorn de les "casetes" i (4) millorar el seu manteniment i conservació.** S'expressa desacord amb la possibilitat de convertir aquest espai en habitatge de luxe.

Tot i que no forma part de l'àmbit d'actuació, es considera que **l'edifici d'ús industrial situat al C/ Maresme 155, que actualment està buit, podria ser incorporat a l'àmbit del projecte, i acollir usos públics.**

2º Parada: C/ Marroc, entre Rbla. Prim i C/ Maresme

Temes tractats: Convivència de mobilitats, usos, espais d'estada i trobada, participació, percepció d'inseguretat.

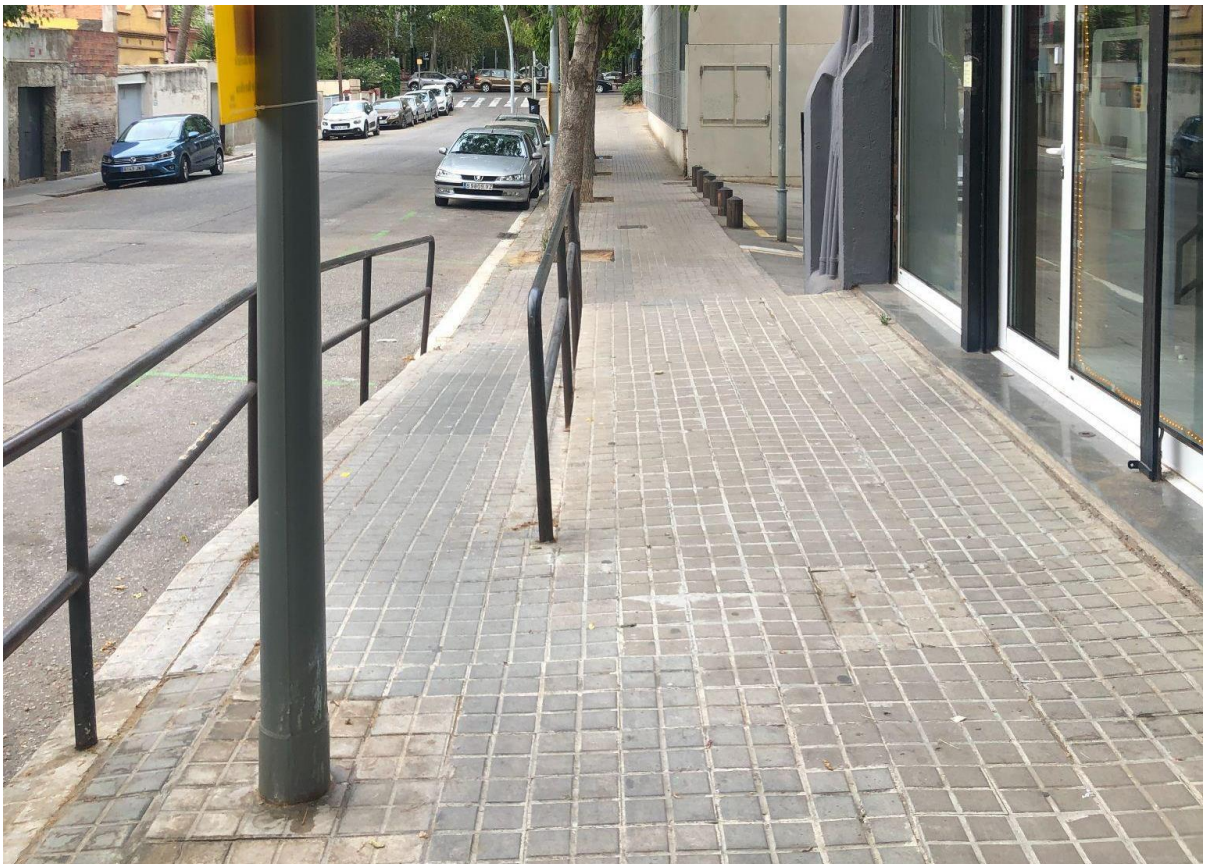

Figura 10. Segona parada al C/ Marroc, entre Rbla. Prim i C/ Maresme.

Quant a la **convivència de mobilitats**, es considera que **l'encreuament dels carrers Maresme i Marroc és un espai percebut com a insegur per les persones vianants.** Es considera que els accidents han estat generats perquè: **(1) manca de passos de vianants** per a creuar i **(2) els vehicles aparcats suposen un obstacle visual** pels vianants. Tenint en compte això, es proposa **ubicar passos de vianants i semàfors.**

Quants als **usos**, es comparteix que és un carrer molt utilitzat pel veïnat, però es prefereix caminar per la calçada, perquè: **(1) l'amplada de les voreres és insuficient, (2) la rampa és estreta i té un pendent elevat i (3) els obstacles de la vorera redueixen l'espai lliure de pas.**

Quant als **espais d'estada i trobada**, es considera un espai **poc confortable**. En aquest sentit, es demana **que l'entorn del Centre Cívic Besòs sigui un espai de trobada i estada vital**, fet que es considera una prioritat.

Quant a la **participació**, puntualment es suggereix **convidar a "Polígon 22" a participar en el procés**, perquè és un col·lectiu veïnal actiu que ha estat involucrat en la urbanització de l'entorn de les "casetes".

Quant a la **percepció d'inseguretat**, és **percebut com un espai insegur**, a causa de: **(1) la poca presència de persones al carrer, (2) les façanes opaques i (3) la il·luminació insuficient**, per la qual cosa, no s'utilitza durant la nit. En relació amb els habitatges ocupats, situats a la vorera costat muntanya, es comparteixen diferents percepcions d'inseguretat. Algunes persones la consideren una zona insegura, en canvi, altres la consideren segura i destaquen la cura de l'espai que fan les persones que viuen en aquests habitatges.

3º Parada: C/ Cristóbal de Moura, entre Rbla. Prim i C/ Maresme

Temes tractats: Usos, manteniment i neteja, elements urbans i necessitats bàsiques, caràcter de l'espai, connectivitat, percepció d'inseguretat.

Figura 11. Tercera parada al C/ Cristóbal de Moura, entre Rbla. Prim i C/ Maresme.

En aquesta parada es van diferenciar tres trams diferents: (A) Tram central (vorera entre els carrers Maresme i Veïns), (B) Espai petanca (espai d'estada entre els carrers Rbla. Prim i Veïns) i (C) Connexió amb Rbla. Prim.

(A) Tram central:

Pel que fa als **usos**, es proposa crear **un espai d'estada confortable, ombrejat i intergeneracional**. Puntualment, es proposa un espai per a joves on puguin fer activitats físiques tranquil·les, com ioga.

Quant al **manteniment i neteja**, en relació amb l'**ús de les papereres**, es demana **fer campanyes de civisme perquè es faci un ús correcte d'aquestes**.

Quant als **elements urbans i necessitats bàsiques**, es debat en relació amb l'**ús de la font d'aigua**, però no es va arribar a cap consens. Per un costat, es considera que com les persones sense llar utilitzen les fonts d'aigua per a netejar-se, aquestes s'haurien de

canviar per un altre tipus de font que només permeti beure. Per altre costat, es defensa el fet de no limitar l'ús que fan les persones sense llar, i es destaca la importància de garantir un habitatge segur i ben equipat que doni resposta a les seves necessitats.

(B) Espai petanca:

Pel que fa als **usos**, es considera un **espai poc utilitzat i desaprofitat**, es puntualitza que és utilitzat per alguns col·lectius per a jugar a la petanca. Per tal de millorar l'espai es proposa: **(1) diversificar els usos** perquè sigui un espai d'ús intergeneracional, **(2) unificar aquest espai amb la vorera de l'Institut i ubicar espais d'estada** en relació amb l'Institut, **(3) ubicar elements per a fer cal·listènia i gimnàstica**, que siguin compatibles amb l'ús actual de la petanca i **(4) incorporar una font d'aigua**. Puntualment, se suggereix **incorporar un escenari** per a potenciar els usos culturals del barri com, per exemple, petits concerts de flamenc.

Quant al **manteniment i neteja**, s'assenyala que l'espai compta amb **problemes de drenatge de les aigües pluvials**, que s'haurien de solucionar.

Quant als **elements urbans i necessitats bàsiques**, es **proposa augmentar la presència del verd urbà** per a aconseguir un major contacte amb la natura.

(C) Connexió amb Rbla. Prim:

Pel que fa al **caràcter de l'espai**, es valora positivament que **la Rbla. Prim sigui un espai agradable i d'ús veïnal**.

Pel que fa a la **connectivitat**, es considera que la **connectivitat a peu és insuficient i que la Rbla. Prim suposa una "barrera urbana" entre els barris**. En aquest sentit, es demana una reforma integral de la Rbla. Prim per a enderrocar els murs i generar un espai més ampli que potenciï la convivència del veïnat.

Pel que fa a la **percepció d'inseguretat**, es consensua que **la Rbla. Prim és un espai percebut com a insegur**, especialment per les dones i durant la nit. Els motius són: **(1) els murs són barreres que impedeixen fugir en situacions de perill**, **(2) els escocells soterrats són un obstacle visual**, **(3) la il·luminació és insuficient** i **(4) els usos inadequats a l'espai públic** augmenten la percepció d'inseguretat.

Tot i que l'**Eix verd del C/ Cristóbal de Moura**, proper al C/ Fluvià, està fora de l'àmbit d'intervenció, el veïnat comparteix les seves opinions al respecte:

- Quant a la zona de jocs infantils, es considera important diferenciar-la i protegir-la de l'espai de trànsit dels vehicles.
- El manteniment i la neteja es considera un aspecte prioritari sobretot en relació amb la vegetació.
- El sorral és un espai valuós per l'esbarjo de les criatures, però, puntualment els animals de companya fan mal ús d'aquest espai. Es valora positivament l'ús de diferents materialitats (cautxú, sorra, terra, pedres).

- Quant al tipus de vegetació, algunes persones consideren que les zones enjardines del C/ Fluvià tenen un aspecte desendregat i silvestre, en canvi, altres, defensen aquest aspecte, però assenyalen que és molt important mantenir-les.
- Puntualment, es comenta que a l'hora de dissenyar l'espai, no s'han aprofitat els relleus del terreny.

4º Parada: C/ Maresme, encreuament amb C/ Veneçuela

Temes tractats: Connectivitat, usos, percepció d'inseguretat.

Figura 12. Quarta parada al C/ Maresme, encreuament amb C/ Veneçuela.

Aquesta parada no estava prevista al recorregut inicial, però es va realitzar a sol·licitud d'una persona participant, amb l'objectiu de poder parlar d'alguns aspectes vinculats a la connectivitat amb el barri del Poblenou.

Quant a la **connectivitat**, s'assenyala que la **connexió amb el barri del Poblenou i el centre de Barcelona és insuficient, tant a peu com en vehicle privat**, a causa del mur que suposa una "frontera". En aquest sentit, es considera prioritari **millorar aquesta connexió**.

Quant als **usos**, es considera que l'espai dedicat als vianants és insuficient, a causa de: **(1) l'amplada de les voreres és insuficient** i **(2) l'existència d'obstacles a les voreres**, com bústies i altres elements vinculats als comerços. En aquest sentit, es considera difícil caminar per les voreres, especialment per als cotxets i les persones amb cadira de rodes. Es destaca que **l'amplada de la vorera costat Llobregat és molt estreta**.

Quant a la **convivència de mobilitats**, es destaca que **els encreuaments són percebuts com a espais perillosos** especialment per la gent gran.

Quant a la **percepció d'inseguretat**, es considera que **el tram superior del C/ Maresme, entre els carrers Pere IV i Cristóbal de Moura, és percebut com un espai insegur**, especialment a la nit i sobretot la vorera costat Llobregat, a causa de: **(1) la poca vitalitat a l'espai públic, (2) la il·luminació és insuficient** i està pensada per a l'ús dels vehicles, **(3) les façanes de les indústries són opaques, (4) hi ha solars buits i sense ús, (5) els cotxes aparcats** suposen un obstacle visual i **(6) l'alta velocitat dels vehicles**. Es comparteixen algunes propostes per a millorar la percepció d'inseguretat del C/ Maresme: **(1) millorar la il·luminació** i **(2) instal·lar miralls** per a augmentar la visibilitat en punts concrets.

Tot i que no forma part de l'àmbit d'actuació, **la sortida del metro Besòs-Mar és un punt assenyalat com a espai insegur** per la majoria del veïnat.

5º Parada: C/ Maresme, entre C/ Pallars i C/ Pujades

Temes tractats: Zones d'aparcament, elements urbans i necessitats bàsiques.

Figura 13. Cinquena parada al C/ Maresme, entre C/ Pallars i C/ Pujades.

Quant a les **zones d'aparcament**, s'expressa **la necessitat de comptar amb espais públics i gratuïts d'aparcament**, tenint en compte que: **(1) el vehicle privat és utilitzat diàriament per la majoria de veïns i veïnes que treballen en polígons industrials** i **(2) els edificis d'habitatge del barri no compten amb aparcaments soterranis**. En aquest sentit, es proposa: **(1) reduir els espais d'aparcament en superfície i crear aparcaments en soterrani**, per a guanyar espai en superfície per l'ús dels vianants, però sense reduir el nombre total de places d'aparcament, **(2) garantir espais d'aparcament gratuïts o a preu reduït**, per tal que sigui accessible

pel veïnat i **(3) garantir una reserva d'aparcaments i equipaments pel veïnat**. Una altra demanda puntual és **preveure endolls i punts de càrrega pels vehicles elèctrics**.

Quant als **elements urbans i necessitats bàsiques**, es demana **incorporar més vegetació i utilitzar materials més permeables** als espais entre blocs, com per exemple, solucions mixtes amb llambordes i gespa.

6º Parada: C/ Maresme, Pl. Maresme

Temes tractats: Usos, elements urbans i necessitats bàsiques, zones d'aparcament, percepció d'inseguretat, caràcter de l'espai, renaturalització de l'espai, manteniment i neteja, connectivitat, elements urbans i necessitats bàsiques.

Figura 14. Sisena parada al C/ Maresme, Pl. Maresme.

Pel que fa als **usos**, s'assenyala que l'espai no s'utilitza actualment perquè: **(1) és poc confortable, (2) manca d'elements urbans per a diferents franges d'edat, (3) l'actual zona de jocs infantils es considera poc agradable i (4) manca de manteniment**. Així doncs, es consensua la proposta de: **(1) unificar els espais situats a tots dos costats del C/ Maresme**, com un únic espai, i **(2) crear nous usos, compartits per a diferents franges d'edat** (usos per a adolescents, espai infantil en relació amb l'Escola, etc.). Es considera que la Pl. de la Palmera és un exemple positiu d'espai intergeneracional, a tenir en compte.

Quant als **elements urbans i necessitats bàsiques**, s'assenyala que **l'arbrat existent és agradable** i un aspecte a destacar en aquest àmbit.

Quant a les **zones d'aparcament**, es proposa **treure els aparcaments existents a tots dos costats del C/ Maresme, entre C/ Pujades i C/ Llull, i reubicar-los a sota de l'espai públic**, és a dir, **construir un aparcament soterrani** gratuït o a preu reduït per al veïnat. Puntualment, es proposa habilitar un aparcament municipal a un local sense ús de la Pl. Maresme, propietat del Patronat Municipal.

Quant a la **percepció d'inseguretat**, es considera que **la Pl. Maresme és percebuda com un espai insegur** perquè un dels murs de la planta baixa, és opac i manca d'usos. En aquest sentit, es **proposa crear un mural artístic** sobre aquest mur.

Finalment, el veïnat va compartir algunes reflexions sobre com s'imaginen el **futur del nou eix verd C/ Maresme i entorns**:

Quant al **caràcter de l'espai**, el C/ Maresme s'imagina com un carrer de prioritat per als vianants, agradable i tranquil, net i verd, accessible perquè tothom pugui passejar, amb espais d'estada i convivència, amb usos comercials a les plantes baixes, sense aparcaments en superfície, però amb aparcaments en soterrani.

Quant a la **renaturalització de l'espai**, s'assenyala que el C/ Maresme manca d'espais verds, per això es demana **augmentar la vegetació al llarg de tot l'eix per a afavorir el contacte amb la natura, donar frescor i reduir l'efecte illa de calor**. Es proposa utilitzar **vegetació mediterrània**, com per exemple **espècies entapissants i frondoses** que afavoreixin el contacte amb la natura. També, utilitzar **espècies d'arbrat de fulla caduca**, que tinguin en compte els problemes d'al·lèrgies. En aquest sentit, es demana **substituir els plataners**. Per últim, es destaca la importància de garantir un **manteniment adequat de la vegetació i l'arbrat**, reposant l'arbrat dels escocells buits.

Quant al **manteniment i neteja**, s'assenyala que el C/ Maresme i el barri en general manca d'un manteniment adequat, fet que es considera una prioritat a resoldre de manera immediata, abans de la transformació de l'eix. Es destaca la **manca de manteniment i d'accessibilitat dels contenidors d'escombraries**. En aquest sentit, es proposa: **(1) utilitzar contenidors automàtics de fàcil accés, (2) situar els contenidors al costat de les voreres i allunyats dels edificis d'habitatge i (3) fer campanyes de civisme**. Puntualment, es proposa utilitzar contenidors soterranis.

Quant als **usos**, s'assenyala que el barri manca de: **(1) espais per a l'esbarjo dels gossos, (2) espais d'estada i esbarjo per a la gent gran, (3) espais per a fer esport i altres activitats físiques i (4) espais de joc pels infants**. Es demana: **(1) aprofitar els solars buits situats al llarg del C/ Maresme per a acollir usos públics, (2) posar en marxa un Pla d'Usos per a revitalitzar l'eix amb usos públics i comerços a les plantes baixes**, que donen servei a les persones usuàries de les residències d'estudiants. Complementàriament, es comparteix que els joves demanen un espai esportiu amb horari il·limitat, que pugui ser compatible amb els usos veïnals.

Quant a la **connectivitat**, es considera prioritari **millorar la connexió a peu del barri amb el centre de la ciutat i amb el Poblenou**. Respecte a la mobilitat en bicicleta, s'assenyala que **el barri manca de parades de bicing, carrils bici i aparcaments per a bicicletes**. Es puntualitza que el carril bici de la Rbla. Prim no s'utilitza.

Quant als **elements urbans i necessitats bàsiques**, s'assenyala que el C/ Maresme manca de mobiliari urbà per a asseure's i fonts d'aigua. Es proposa: **(1) augmentar els bancs i altres tipus d'elements**, tenint en compte els possibles problemes de convivència a l'espai públic que puguin esdevenir.

Tot i que no forma part de l'àmbit temàtic de reflexió, s'han recollit altres aspectes importants per als veïns i veïnes:

- Respecte a l'**impacte econòmic i social**, es considera una preocupació, el possible **procés de gentrificació, la pujada dels preus de lloguer i l'expulsió del**

veïnat, que generaria la millora de l'espai públic. En aquest sentit, es proposa controlar els preus de lloguer de l'habitatge.

- Respecte al **confort mediambiental**, es considera una preocupació, **els pudors i sorolls generats per Tersa, Metrofang, la Central Tèrmica i altres equipaments propers**. En aquest sentit, es proposa augmentar la vegetació per a mitigar-los. Una altra preocupació és **l'amiant de les fàbriques i els terrenys contaminats** del barri.
- Respecte als **equipaments públics**, es demana **millorar els equipaments públics existents i crear de nous en relació amb el nou eix**. Els equipaments que es consideren prioritaris són: Escola Bressol, Centre de Dia per a la Gent Gran i Ludoteca.
- Respecte a **l'àmbit de la intervenció**, es prefereix **posar en marxa una actuació integral per al barri**, que reflexioni sobre tots els espais de manera conjunta. Es demana que l'actuació sigui de qualitat encara que això suposi una construcció per fases. Complementàriament, es proposa, **millorar el C/ Veïns i l'entorn del CAP Besòs de manera conjunta**.